

Spis treści

PRZEDMOWA	I–V
SŁOWO OD AUTORA	
Transgresje i heterologie wychowania	9
WSTĘP	23
WPROWADZENIE	
Kontestacyjna heterologia radykalności interpretacyjnej	31

CZĘŚĆ I

GRANICZNOŚĆ I TRANSGRESYJNOŚĆ W OBSZARZE TRADYCJI HUMANISTYCZNEJ

ROZDZIAŁ 1. Transgraniczność pedagogiki, kultury i psychoanalizy	41
1.1. Graniczność jako podstawa transgresyjności nauk humanistycznych ...	44
Kulturowa banalność zła	46
Granice wiedzy a kulturowa produkcja przyjemności	51
Łaska przekraczania granic/zdarzenie w kulturze	55
1.2. Granice i transgresje współczesnego wychowania a symboliczne wyzwania dla pedagogiki	56
Granice minimum kulturowego a pedagogiczne reminiscencje	59
Transmisja granic – kontekst heterologiczny i metafizyczny	62
Granice widzialności świata	65
Zdarzenia graniczne a sublimacja	68
Psychoanaliza jako otwarty projekt dla wychowania	71
ROZDZIAŁ 2. Kulturowy projekt edukacji kontestacyjnej	75
2.1. Kontestacyjny wymiar pedagogiki krytycznej	77
Dialektyzacja pedagogiki krytycznej	82
Odwaga bycia innym niż wszyscy	84
Redukcja paradygmatu pedagogicznego – dekonstrukcja czy dialektyzacja podmiotu	88
Ambiwalencja, separacja, dwoistość strukturalna w przestrzeni pedagogiki światowej	91
2.2. Recepcja koncepcji psychoanalitycznych we współczesnym dyskursie pedagogicznym. Perspektywa kontestacyjna	95
Wystarczająco dobra matka Donalda Woodsa Winnicotta	96
Kontestacje wystarczających i niewystarczających funkcji rodziców	101
Efekt homara oraz inicjacja w psychoanalizie Françoise Dolto	103
Dramat udanego dziecka? Paradoxy wychowania według Alice Miller	110
Efekt odwrócenia – Erik H. Erikson <i>via</i> Melanie Klein	120

CZĘŚĆ II

PSYCHOANALITYCZNA TRANSGRESYJNOŚĆ W PERSPEKTYWIE GRANICZNOŚCI PRAKTYKI WYCHOWAWCZEJ. PERSPEKTYWA KONTESTACYJNA

ROZDZIAŁ 3. Psychoanalityczne pogranicza wychowania.

Struktura społeczna a rozwój podmiotu	127
3.1. Freudowska kultura popędu śmierci	130
Spór o psychoanalizę	131
Popęd jako podstawa rozwoju	137
Podmiot w stanie wojny	152
3.2. Transgresje i hipokryzje kultury	158
Kulturowa racjonalizacja więzi <i>libidynalnych</i>	159
Mit różnicy biologicznej jako determinanty aktywności popędowej	162
Kompleksy rodzinne	166
Sublimacja jako przekroczenie kulturowej transgresji	168

ROZDZIAŁ 4. Społeczeństwo bez ojca według Jacques'a Lacana 173

4.1. Spór o <i>Imię Ojca</i> – psychoanalityczna baśń o Ojcu i Matce	178
Różnicowanie płci jako akt mowy.	179
Frustracja domagania się – jako szansa na dialektyzację pragnienia	181
Historia <i>Imienia Ojca (Les Noms-du-Pere)</i>	182
Seksualność a tożsamość płciowa w rozwoju podmiotu	186
4.2. Śladem (nie)obecnego ojca. Rany nie tylko symboliczne	188
Paternalny i maternalny porządek symboliczny	190
Deficyt funkcji ojcowskiej w aspekcie podmiotowego kryzysu rozwojowego	196
Figury rodzicielskie wobec transmisji kodu kulturowego	198
Romans rodzinny jako porządek faktów rozwojowych	201
Fratenizacja funkcji ojcowskiej	204

CZĘŚĆ III

PEDAGOGICZNY PROJEKT ZMIANY STRATEGII WYCHOWANIA. RYZIKO JAKO WARUNEK ROZWOJU

ROZDZIAŁ 5. Pedagogika (nie)widzialna. Kształtowanie świadomości

pedagogicznej w perspektywie psychoanalizy Lacanowskiej	213
5.1. Psychoanaliza jako interpretacja i jako klinika – w stronę pedagogiki poszukującej	217
Wprowadzenie do kliniki podmiotu	219
Figury języka w klinice podmiotu	221
Efekt alienacji w języku a „litera nieświadomości”	225

5.2. Anamorfoza, czyli oszustwo spojrzenia <i>Innego</i>	226
Schemat optyczny Jacques'a Lacana	228
Anamorfoza jako tajemnica <i>Innego</i>	231
Widzialne–niewidzialne: dialektyka oka i spojrzenia	233
Maskarada – rola spojrzenia w relacji edukacyjnej	238
5.3. Topologiczna wielowymiarowość rzeczywistości podmiotowej	241
Triangulacja jako logika przyczynowości	242
Dialektyka węzła boromejskiego	245
Figury topologiczne	250
Pluralizacja <i>Imion Ojca</i> i zastępstwo <i>sinthomu</i>	254
ROZDZIAŁ 6. Strategie wychowania: ryzyko jako warunek rozwoju.	
Pomiędzy wyobraźniową racjonalnością, symboliczną komunikacją a realną niemożliwością	261
6.1. Kompetencje psychoanalityczne w budowaniu dialogu wychowawczego ..	265
Refleksje o filozofii: dialogu – spotkania – <i>Innego</i>	267
Psychoanaliza a wychowanie	270
Kompetencje psychoanalityczne	275
Konteksty psychoanalizy Lacanowskiej w dyskursie pedagogicznym	279
6.2. Pomiędzy mistyfikacją, maskaradą a demistyfikacją i demaskacją	282
Demaskacja: zakładany podmiot wiedzy – perspektywa psychoanalityczna	284
Mistyfikacja pułapek perswazyjności wobec aksjologicznej demistyfikacji kwadratury AIDS	288
Maskarada pedagogiczna: estetyka znaczącego a iluzja pierwszego	292
„Przewrót” formacji intelektualnej – 4T refleksji pedagogicznej (transformacje, transmisje, transgresje, trans)	296
ZAKOŃCZENIE	
Ślepy zaulek nieograniczonej transgresji	301
ANEKS I. Indeks kluczowych Freudowskich pojęć psychoanalizy znaczących dla pedagogiki	305
ANEKS II. Indeks kluczowych pojęć psychoanalizy Lacanowskiej znaczących dla pedagogiki	321
Bibliografia	351
Spis rysunków	381
Indeks pojęć psychoanalitycznych	383
Indeks nazwisk	387
Nota biograficzna	393
Fragmety z recenzji	395